

**UCHWAŁA NR XI/92/16
RADY POWIATU W PLESZEWIE**

z dnia 22 stycznia 2016 r.

w sprawie: **uchwalenia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020**

Na podstawie art.4 ust.1 pkt 1- 4 oraz art. 12 pkt 11 ustawy o samorządzie powiatowym z dnia 5 czerwca 1998 roku (t.j. Dz.U. z 2015r. poz.1445 ze zm.) w związku z art. 6 ust.3 pkt.1 ustawy dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015r., poz.1390) **Rada Powiatu w Pleszewie uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020, który stanowi Załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Pleszewie i Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Powiatu w Pleszewie

Mirosław Kuberka

Załącznik Nr 1
do uchwały Nr XI/92/16
Rady Powiatu w Pleszewie
z dnia 22 stycznia 2016 roku

**POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY
OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2016- 2020**

PLESZEW 2016

Spis Treści

WSTĘP.....	2
I. PODSTAWY TEORETYCZNE ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE	3
1. DEFINICJA PRZEMOCY W RODZINIE	3
2. RODZAJE PRZEMOCY	4
3. FAZY	CYKLU
PRZEMOCY.....	4
4. KONSEKWENCJE DOŚWIADCZANIA PRZEMOCY W RODZINIE.....	7
II.PRAWO WOBEC PRZEMOCY W RODZINIE	9
1. PRZEMOC W RODZINIE W ŚWIETLE WYBRANYCH DOKUMENTÓW MIĘDZYNARODOWYCH.....	9
2. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W ŚWIETLE PRAWA POLSKIEGO.....	11
3. KORELACJA PROGRAMU Z INNYMI PROGRAMAMI KRAJOWYMI I REGIONALNYMI.....	13
4. PODSTAWOWE KONSEKWENCJE KARNE STOSOWANIA PRZEMOCY W RODZINIE.....	13
III. ROZMIARY ZJAWISKA PRZEMOCY W POLSCE ORAZ NA TERENIE POWIATU PLESZEWSKIEGO.....	15
1. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE POLSKI.....	15
2. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE POWIATU PLESZEWSKIEGO.....	18
IV. ZAŁOŻENIA PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE.....	23
V. ADRESACI PROGRAMU.....	23
VI.CELE PROGRAMU.....	24
VII. ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU.....	32
VIII. MONITOROWANIE I SPRAWOZDAWCZOŚĆ.....	32
IX. PODSUMOWANIE.....	33
X. WYKAZ INSTYTUCJI UDZIELAJACYCH POMOCY OFIAROM PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE POWIATU PLESZEWSKIEGO.....	34

WSTĘP

Realizacja zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie należy do zadań gminy i powiatu na zasadach określonych m. in. w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej* (Dz. U. z 2015r. Nr 163 ze zmianami) oraz ustawy z dnia 26 października 1982 r. *o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* (Dz. U. nr 70, poz. 1231 z późn. zm.). Opracowanie i realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy jest zadaniem własnych powiatu wynikającym z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. *o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.).

Celem strategicznym Programu jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie poprzez stworzenie jednolitego systemu przeciwdziałania przemocy. Cel ten będzie realizowany poprzez cele operacyjne:

- zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- bardziej efektywne interweniowanie i oddziaływanie korekcyjne na sprawców przemocy,
- zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy w rodzinie,
- podnoszenie profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy ofiarom przemocy domowej,
- podejmowanie właściwych działań wobec sprawców przemocy.

Biorąc jako podstawę Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zaplanowane działania będą miały charakter:

- uprzedzający: diagnozowanie, informowanie, edukacja, profilaktyka;
- interwencyjny: opieka i terapia,
- wspierający: poradnictwo, terapia i inne,
- korekcyjno-edukacyjny

i będą obejmowały następujące sfery:

- prewencja,
- prawo,
- zdrowie,
- edukacja,
- praca socjalna

Program wskazuje założenia i adresatów działań, wymienia wskaźniki ewaluacji, realizatorów, przewidywane efekty i źródła finansowania. Zawiera również podstawy

teoretyczne zjawiska przemocy w rodzinie, przepisy prawne i uzyskane informacje o rozmiarach przemocy w rodzinie na terenie kraju, województwa i powiatu.

I. PODSTAWY TEORETYCZNE ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

1. DEFINICJA PRZEMOCY W RODZINIE

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o *przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz.1493 z późn. zm.) w art. 2 pkt 2 stanowi, że przemoc w rodzinie należy rozumieć, jako **„jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób pozostających w rodzinie, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.”**

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

- a) **jest intencjonalna** – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary,
- b) **siły są nierównomierne** – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą; sprawca jest silniejszy, a ofiara słabsza,
- c) **narusza prawa i dobra osobiste** – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.),
- d) **powoduje cierpienie i ból** – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody; doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

2. RODZAJE PRZEMOCY

W zależności od występujących zachowań sprawcy przemocy wyodrębnia się następujące rodzaje przemocy: fizyczną, seksualną, psychiczną (emocjonalną) i ekonomiczną. Każda z nich może przybierać różne formy.

Przemoc fizyczna jest intencjonalnym zachowaniem, niosącym ryzyko uszkodzenia ciała. Opisując przemoc fizyczną, uwzględnia się nie tylko jej formy, ale także skutki w postaci uszkodzenia ciała oraz wskazań do konsultacji (np. popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie przedmiotami, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy itp.)

Przemoc psychiczna objawia się przymusem , groźbami, zastraszaniem , emocjonalnym wykorzystywaniem, np. wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie groźb, wmawianie choroby psychicznej, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, wykształcenia, narzucanie własnych poglądów, stała krytyka, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia. Ma ona na celu pozbawienie ofiary zaufania do siebie i swoich kompetencji w różnych obszarach jej życia.

Przemoc seksualna polega na zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy ta osoba nie jest w pełni tego świadoma; jak również bez pytania jej o zgodę lub w sytuacji, gdy się obawia takiego kontaktu. Przymus polegać może na bezpośrednim użyciu siły fizycznej, ale także na groźbach użycia siły (np. wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, a także wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, krytyka zachowań seksualnych, itp.)

Przemoc ekonomiczna to zachowania mające na celu kontrolę zdolności partnerki/a do nabywania, utrzymywania i korzystania z zasobów ekonomicznych. Zachowania te zagrażają ekonomicznemu bezpieczeństwu i niezależności tych osób. Sprawca przemocy ekonomicznej używa pieniędzy lub innych wartości materialnych w celu zaspokojenia swojej potrzeby władzy i kontroli. W ten sposób podporządkowuje sobie partnerkę lub partnera.

Zaniedbanie – to niezaspokajanie potrzeb fizycznych i emocjonalnych, najczęściej tę formę przemocy stosują dorośli wobec dzieci, wyraża się też często w emocjonalnym odrzuceniu dziecka, braku zainteresowania jego rozwojem, problemami itp., ale również wobec osób starszych, chorych, niepełnosprawnych.

Ofiary rzadko kiedy doświadczają tylko jednego rodzaju przemocy. Najczęściej przemocy seksualnej, fizycznej i ekonomicznej oraz zaniedbania towarzyszy przemoc psychiczna. Przemoc w rodzinie najczęściej nie jest jednorazowym zdarzeniem. Zazwyczaj, jeśli ktoś raz zastosował przemoc wobec swojej najbliższej osoby może zastosować ją ponownie.

3.FAZY CYKLU PRZEMOCY

Analiza związków ujawnia, że przemoc w rodzinie występuje w specyficznym cyklu przemocy składający się z trzech powtarzających się faz .

1. Faza narastania napięcia

Tę pierwszą fazę cyklu przemocy charakteryzuje pojawianie się większej ilości sytuacji konfliktowych oraz wyczuwalny wzrost napięcia w związku. Partner/partnerka staje się drażliwy, każdy drobiazg wyprowadza go z równowagi, jest ciągle spięty i poirytowany, swoje emocje wyładowuje na partnerce/partnerze: może ją/go poniżyć, krytykować. Sprawia wrażenie, jakby nie panował/a nad swoim gniewem. Każdy szczegół jest dobrym pretekstem

do wszczęcia konfliktu i awantury. W tej fazie partner/partnerka może więcej pić alkoholu, przyjmować narkotyki lub inne substancje odurzające.

Reakcją partnerki/partnera najczęściej jest to, że za wszelką cenę stara się jakoś opanować sytuację. Zaczyna przeproszać za swoje zachowanie, uspokajać, wywiązywać się z wielką starannością ze swoich obowiązków i zachcianek drugiej strony. Zaczyna jakoś usprawiedliwić swoje zachowania. Ciągłe zastanawia się co jeszcze może zrobić, aby tylko nie doszło do wybuchu agresji, skrzywdzenia jej/jego i dzieci. Tłumaczy sobie powody, przez które partner jest taki nerwowy, poirytowany czynnikami zewnętrznymi: miał generalnie zły dzień, to przez alkohol, miał ciężki dzień w pracy.

Zdarza się, że u niektórych osób dotkniętych przemocą w tej fazie pojawia się wiele dolegliwości psychosomatycznych (*brak wyjaśnienia fizycznej przyczyny dolegliwości, w których tym przypadłości są problemy psychologiczne*) takich jak ból żołądka, głowy, bezsenność, zaburzenia w rytmie oddychania, ból w klatce piersiowej, utrata apetytu. Inne stają się apatyczne, przygnębione lub odwrotnie bardzo nerwowe, spięte, niespokojne. Jest to wynik narastania napięcia, które po pewnym czasie staje się nie do zniesienia.

Czasem zdarza się, że osoby doświadczające przemocy wywołują same w pewnym momencie kłótnie po to, żeby „mieć to wszystko już za sobą”.

Osoba doznająca przemocy w rodzinie nie ponosi odpowiedzialności za to, że partner stosuje przemoc. Odpowiedzialność za swoje zachowanie ponosi jedynie osoba, która się go dopuszcza. Często jest tak, że mimo wielu różnym staraniom osoba stosująca przemoc nie jest w pełni zadowolona z tego, co robi partner/ka. Osoba, która stara się za wszelką cenę odgadnąć myśli i zachcianki partnera traci wiele czasu i energii wewnętrznej, jej potrzeby przestają się liczyć.

2. Faza ostrej przemocy

W tej fazie napięcie, które narastało w partnerze znajduje upust. Zachowanie jego staje się bardzo nieprzewidywalne, gwałtowne, często wpada w szał. Wybuchy gniewu mogą wywołać małe drobiazgi np. pozostawienie jakiejś rzeczy w danym miejscu, opóźnienie posiłku. Dochodzi do eksplozji zachowań agresywnych, które mogą objawiać się biciem pięściami, przedmiotami (książka, garnek, kabel itp.), kopaniem, grożenie bronią, duszeniem. Można zaobserwować również silne natężenie agresji słownej. Osoba dotknięta przemocą ponownie stara się zrobić wszystko, żeby uspokoić partnera i ochronić siebie. Jednak bez względu na to, co robi: przeprosza, stara się uspokoić partnera, jest miła/y, uprzejma/y czy też biernie się poddaje stosowanej przemocy, nie przynosi to jednak oczekiwanego efektu. Jego/jej złość, frustracja narastają coraz bardziej. Po zakończeniu wybuchu przemocy partner/ka często jest w szoku. Odczuwa wstyd i przerażenie, jak również złość i bezradność, jest oszołomiona/y. Skutki użytej przemocy mogą być różne, te fizyczne to m.in. podbite oko, siniaki i otarcia, wybity ząb, połamane kości, obrażenia wewnętrzne, poronienie, a nawet

śmierć. Od strony psychologicznej następstwem doznawania przemocy może być apatia, depresja, a nawet samobójstwo. To osoba, która stosuje przemoc jest odpowiedzialna za swoje zachowanie. Nic nie usprawiedliwia stosowania przemocy!

3 . Faza miodowego miesiąca

W momencie, kiedy sprawca wyładował już swoje emocje i wie, że przekroczył różne granice, zmienia się w zupełnie inną osobę. Zaczyna przeproszać partnerkę/partnera za to co zrobił, szczerze żałuje swojego zachowania, obiecując że „to” już nigdy się nie powtórzy, że nie wie zupełnie co się z nim/nią stało, starając się znaleźć zewnętrzne wytłumaczenia dla swojego zachowania. W tej fazie sprawca przemocy zaczyna okazywać skruchę, ciepło i miłość. Przynosi kwiaty, prezenty, zachowuje się tak, jakby przemoc nigdy nie miała miejsca. Dbą o ofiarę, spędza z nią czas i utrzymuje satysfakcjonujące kontakty seksualne, itp. Patrząc z zewnątrz na takie osoby można odnieść wrażenie, że są szczęśliwą, świeżo zakochaną parą. Dzięki takiemu zachowaniu partner/ka zaczyna wierzyć, że jednak jej ukochany/a zmienił/a się i naprawdę niedawny akt przemocy był tylko incydentem. Spełniają się marzenia o cudownej miłości, odczuwalna jest bliskość i zespolenie z partnerem. Życie we dwoje jest znowu piękne i pełne nadziei. Jeśli wcześniej osoba dotknięta przemocą weszła na drogę prawną (złożenie zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, sprawa rozwodowa itp.) w tej fazie może się wycofać z tych działań, wierząc, że sytuacja wróciła do normy i przemoc już nie powróci. Faza miodowego miesiąca jednak mija i niebawem zatacza się krąg i znowu pojawia się faza narastania napięcia. Ta faza cyklu przemocy ma niezwykle silny wpływ na pozostawanie osoby jej doznającej w krzywdzącym związku. To tutaj powstają złudne nadzieje, że sprawca zmieni się. Łatwo pod wpływem tego co dzieje się w tej fazie, zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch etapów. Prawdziwym zagrożeniem jakie niesie ze sobą ta faza jest fakt, że przemoc w następnym cyklu jest jeszcze gwałtowniejsza.

Cykle takie mogą trwać przez wiele lat, przy czym zwykle skracają się fazy "miodowego miesiąca", wydłużają się i bardziej dramatycznie przebiegają fazy narastania napięcia i gwałtownej przemocy. To co kiedyś było w fazie "miodowego miesiąca" przyjemnością przekształca się w unikanie przykrości, bólu i cierpienia. Po pewnym czasie faza miodowego miesiąca zanika całkowicie i pozostają tylko dwie fazy.

4.KONSEKWENCJE DOŚWIADCZANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody dla zdrowia psychicznego i fizycznego, jak i poważne długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie.

Konsekwencje doświadczania przemocy przez osoby dorosłe

U osób doświadczających długotrwałej przemocy uwidaczniają się problemy somatyczne i emocjonalne. Do najczęstszych objawów należą :

- obrażenia ciała,
- choroby somatyczne związane ze stresem (ból głowy, żołądka, w krzyżu lub stawach oraz inne dolegliwości),
- przygnębienie, smutek, obojętność, popadanie w stany depresyjne, niepokój,
- niekontrolowane wybuchy płaczu, śmiechu czy agresji, zmienność nastrojów, decyzji,
- niepewność, stany lękowe, w tym lęk przed bliskością,
- nieufność, poczucie zagrożenia,
- niska samoocena,
- kłopoty z zasypianiem, koszmary nocne,
- kłopoty z koncentracją,
- zwiększone spożycie środków psychoaktywnych,
- zaprzeczanie, obwinianie się, bezradność, adaptacja do przemocy.

Osoby doświadczające przemocy niejednokrotnie zmieniają zdanie, bronią sprawcy. Zachowania te wynikają z wyuczonej bezradności, ze zjawiska wiktyimizacji czyli procesu stawania się ofiarą lub zjawiska „prania mózgu”. Wycofanie się z aktywnych działań służących wyjściu z przemocy może mieć związek z przekonaniem o bezskuteczności działań, popartego wcześniejszymi doświadczeniami albo z niskiej samooceny.

Konsekwencje doświadczania przemocy przez dzieci

Dzieci są często bezpośrednimi ofiarami lub /i świadkami przemocy w rodzinie. Pomijając obrażenia cielesne, przemoc ze strony najbliższych powoduje u dziecka zaburzenie poczucia bezpieczeństwa i zaufania. Niezaspokojenie tych podstawowych potrzeb nie pozostaje bez znaczenia dla dalszego rozwoju młodego człowieka, a także może być przyczyną wielu schorzeń psychosomatycznych.

Przemoc psychiczna może prowadzić do:

- nieprzystosowania emocjonalnego i psychicznego objawiającego się poprzez niski poziom kompetencji społecznych oraz trudnościach w kontaktach z rówieśnikami

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
na lata 2016- 2020**

- deficytów intelektualnych w zakresie możliwości poznawczych, rozwiązywania konfliktów i kreatywności
- problemów afektywno-behawioralnych takich jak: agresja, samoponiżanie, lęk, wstyd i poczucie winy, wrogość i gniew, pesymizm i negatywizm .

Dzieci doświadczające przemocy seksualnej wykazują :

- wysoki poziom depresji, poczucia osamotnienia,
- myśli samobójcze,
- zaburzenia snu, nadpobudliwość, agresję,
- obniżoną samoocenę i poczucie bezwartościowości i bezradności.

Konsekwencje przemocy ujawniają się często również po długim czasie, kiedy dziecko dorasta lub w jego dorosłym życiu. Odroczone skutki przemocy objawiają się w postaci różnych form niedostosowania społecznego:

- trudności w nauce, wagarowanie,
- ucieczki z domu,
- udział w nieformalnych młodzieżowych grupach przestępczych,
- wysoki poziom agresji, nadużywanie alkoholu i narkotyków.

II. PRAWO WOBEC PRZEMOCY W RODZINIE

1. PRZEMOC W RODZINIE W ŚWIETLE WYBRANYCH DOKUMENTÓW MIĘDZYNARODOWYCH

Problem przemocy w rodzinie został dostrzeżony i zdiagnozowany przez wiele państw na całym świecie i jest ujmowany jako łamanie praw człowieka. Wyrazem tego są podejmowane działania organizacji międzynarodowych, w tym m.in. Organizacji Narodów Zjednoczonych czy też Rady Europy, w celu ograniczenia tego zjawiska. W szczególności należy tu wskazać na akty prawa międzynarodowego, zmierzające do przeciwdziałania przemocy wobec kobiet i dzieci oraz przemocy w rodzinie, w tym m.in.:

Organizacja Narodów Zjednoczonych(ONZ):

- Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet z dnia 18 grudnia 1979 roku;
- Deklaracja o Eliminacji Przemocy wobec Kobiet z dnia 20 grudnia 1993 roku Rezolucja 48/104 Zgromadzenia Ogólnego ONZ;

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
na lata 2016- 2020**

- Rezolucja A/54/4 Zgromadzenia Ogólnego ONZ – Protokół Fakultatywny do Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet z dnia 6 października 1999 roku;

Rada Europy:

- Rekomendacja Komitetu Ministrów Rady Europy nr R(85)4 w sprawie przemocy domowej z 26 marca 1985 roku
- Rekomendacja Komitetu Ministrów Rady Europy nr R(90)2 w sprawie reakcji społecznych na przemoc w rodzinie z 15 stycznia 1990 roku;
- Rekomendacja Rady Europy 1450(2000) dotycząca przemocy wobec kobiet w Europie
- Rekomendacja Komitetu Ministrów Rady Europy Rec.(2002)5 w sprawie ochrony kobiet przed przemocą z dnia 30 kwietnia 2002 roku;
- Konwencja o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej

Unia Europejska:

- Dyrektywa 2012/29/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 października 2012 r. ustanawiająca normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw oraz zastępująca decyzję ramową Rady 2001/220//WSiSW (Dz.Urz.UE.L 315 z 14.11.1012, s.57);
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/99/UE z dnia 13 grudnia 2011r. w sprawie europejskiego nakazu ochrony (w sprawach karnych)(Dz.Urz.UE Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/99/UE z dnia 13 grudnia 2011r. w sprawie europejskiego nakazu ochrony (w sprawach karnych)(Dz.Urz.UE L338 z 21.12.2011r., s.2)
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011r. w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej, zastępująca decyzję ramową Rady 2004/68/ WSiSW (Dz.Urz.UE L 335,17.12.2011r.,s.1);
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE z dnia 5 kwietnia 2011r. w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar (Dz.Urz. UE L 101 z 15.4.2011,s.1);
- Program sztokholmski przyjęty w dniach 10-11 grudnia 2009r.

Natomiast z Orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu wymienić należy Orzecznictwo ETPC dotyczące przemocy wobec kobiet.

2. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W ŚWIETLE PRAWA POLSKIEGO

Najważniejszym aktem prawnym w polskim ustawodawstwie jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn zm.), która gwarantuje osobom, w tym dzieciom, ochronę przed wszystkimi rodzajami przemocy. Art. 40 Konstytucji stanowi, że *„nikt nie może być poddany torturom ani okrutnemu, nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu i karaniu. Zakazuje się stosowania kar cielesnych”*. Następny *–„każdy ma prawo do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz do decydowania o swoim życiu osobistym”* (art. 47). *„Państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo szczególnej pomocy ze strony władz publicznych”* (art. 71, pkt 1). *„Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka. Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych. W toku ustalania praw dziecka organy władzy publicznej oraz osoby odpowiedzialne za dziecko ...* (art. 72).

1 sierpnia 2015r. weszła w życie Konwencja Rady Europy *O zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej*, która reguluje kwestie przeciwdziałania przemocy na terenie naszego kraju.

W polskim prawodawstwie do podstaw prawnych podejmujących problem przemocy w rodzinie należą:

- ❖ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 180, poz.1493 z późn.zm);
- ❖ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz.U. z 2015. ze zmianami);
- ❖ Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2012r.,poz.1356 z późn.zm.).

ponadto podać można następujące ustawy, które również regulują kwestie związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie:

- ❖ Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r.- Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2012r,poz.788 z późn.zm.)
- ❖ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. – Kodeks karny (Dz.U. Nr 88,poz.553, z późn.zm.);

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
na lata 2016- 2020**

- ❖ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r.- Kodeks postępowania karnego (Dz.U. Nr 89,poz. 555, z późn.zm.);
- ❖ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2012r., poz.124);
- ❖ Ustawa z dnia 9 czerwca 2009 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2015r.,poz 332);
- ❖ Ustawa z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2013r. poz.595 z późn. zm.)
- ❖ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013r. poz.594 z późn.zm.)
- ❖ Ustaw z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji(Dz.U.Nr 88 z 2011r. Nr 287,poz 1687 z późn. zm.);
- ❖ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2014r., poz. 118 z późn.zm.)

Art. 6 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa zadania przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego.

Do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

1. opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie
2. opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie
3. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia
4. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

1. tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie
2. opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy

Znaczącym elementem w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jest procedura „Niebieskie Karty”, która została opracowana przez Komendę Główną Policji oraz Komendę Stołeczną Policji przy współpracy Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i wprowadzona do praktyki działania policji w 1998 r. Od 2004 roku

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016- 2020

obowiązuje także w pomocy społecznej. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie Procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. nr 209 poz. 1245), które weszło w życie 18 października 2011 r. „Niebieska Karta” określa metody i formy wykonywania zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Jej głównym celem jest rozpoznawanie przemocy i usprawnianie pomocy oferowanej przez przedstawicieli różnych służb w środowisku lokalnym, ale też tworzenie warunków do systemowego, interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną.

3.KORELACJA PROGRAMU Z INNYMI PROGRAMAMI KRAJOWYMI I REGIONALNYMI

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie powiatu pleszewskiego na lata 2016 -2020 jest spójny z :

- ◆ **Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2015-2020** (uchwała Rady Ministrów Nr 76 z dnia 29 kwietnia 2014 roku) na mocy przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ◆ **Wielkopolskim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2020** jako załącznik do Uchwały Nr XVII/283/11 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 19 grudnia 2011 r.

Zadania określone w Programie są w znacznej mierze kontynuacją podejmowanych od 1999 r. działań w obszarze przeciwdziałania przemocy i wspierania rodziny w Powiecie Pleszewskim. Zgodny jest z zadaniami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Pleszewskiego na lata 2016-2020. Ponadto Program jest spójny z „Powiatowym programem zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego”.

4.PODSTAWOWE KONSEKWENCJE KARNE STOSOWANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Prawo ściga sprawców przestępstw przeciwko osobom bliskim m. in.:

- z **art. 207 § 1 Kodeksu karnego** – znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny – podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5 (ścigane z urzędu);

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
na lata 2016- 2020**

- z **art. 191 § 1 Kodeksu karnego** – kto stosuje przemoc wobec osoby lub groźbę bezprawną w celu zmuszenia innej osoby do określonego działania, zaniechania lub znoszenia – podlega karze pozbawienia wolności do lat 3 (ścigane z urzędu)
- z **art. 197 § 1 Kodeksu karnego** – kto przemocą lub groźbą bezprawną lub postępowaniem doprowadza inną osobę do obcowania płciowego, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12 (ściganie z urzędu)
- z **art. 209 § 1 Kodeksu karnego** – kto uporczywie uchyla się od wykonywania ciężącego na nim z mocy ustawy lub orzeczenia sądowego obowiązku opieki przez niełożenie na utrzymanie osoby najbliższej lub innej osoby i przez to naraża ją na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2 (ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego, organu pomocy społecznej lub organu podejmującego działania wobec dłużnika alimentacyjnego, ewentualnie z urzędu).

III. ROZMIARY ZJAWISKA PRZEMOCY W POLSCE ORAZ NA TERENIE POWIATU PLESZEWSKIEGO

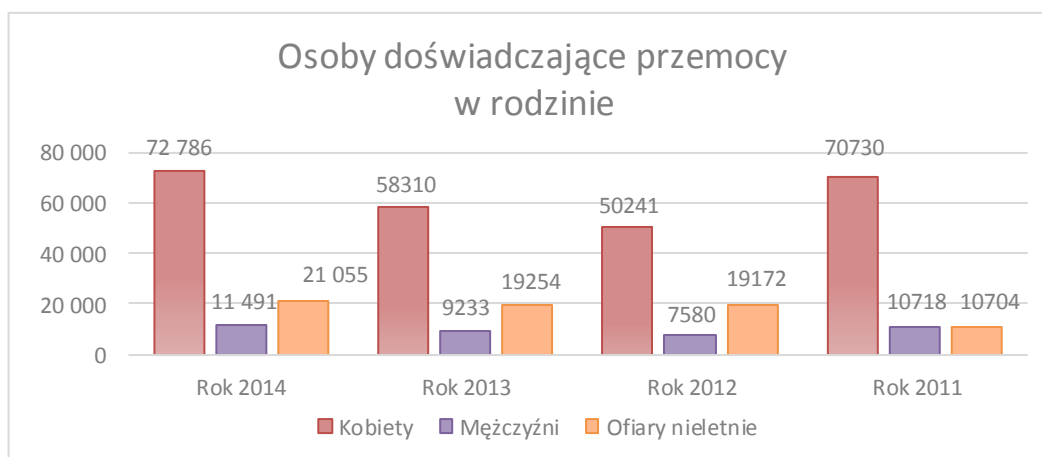
1. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE POLSKI

Problem przemocy w rodzinie należy do tych tematów, o których trudno się rozmawia. Osoby doświadczające przemocy bardzo często oszukują się, że nic złego się nie dzieje, że kłótnie i konflikty zdarzają się w każdej rodzinie, wstydzą się przyznać, że problem już dawno wymknął się spod kontroli. Mimo wielu kampanii społecznych, debat i dyskusji na ten temat, przemoc domowa wciąż jest skrywana w czterech ścianach domu. Stanowi to nie mały problem dla zbadania rzeczywistego stanu rzeczy.

Z badań przeprowadzonych na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej wynika, że wśród ogółu ofiar przemocy w rodzinie 39% stanowią mężczyźni, a 61%– kobiety, które stanowią największy odsetek ogółu ofiar w przypadku przemocy seksualnej w rodzinie (90%). Sprawcami przemocy w rodzinie są najczęściej osoby najbliższe– wobec osób dorosłych partnerzy i małżonkowie w odniesieniu do dzieci– rodzice.

W przypadku przemocy fizycznej kobiety stanowią 63% ogółu ofiar, a mężczyźni 37%. Podobnie jest z ofiarami przemocy psychicznej– 64% z nich stanowią kobiety, a 36%– mężczyźni. Wśród ofiar przemocy ekonomicznej jest 70% kobiet i 30% mężczyzn. W opinii badanych fakt bycia mężczyzną wyraźnie zwiększa prawdopodobieństwo dopuszczenia się przemocy w rodzinie. Fakt ten potwierdzają poniższe statystyki policyjne:

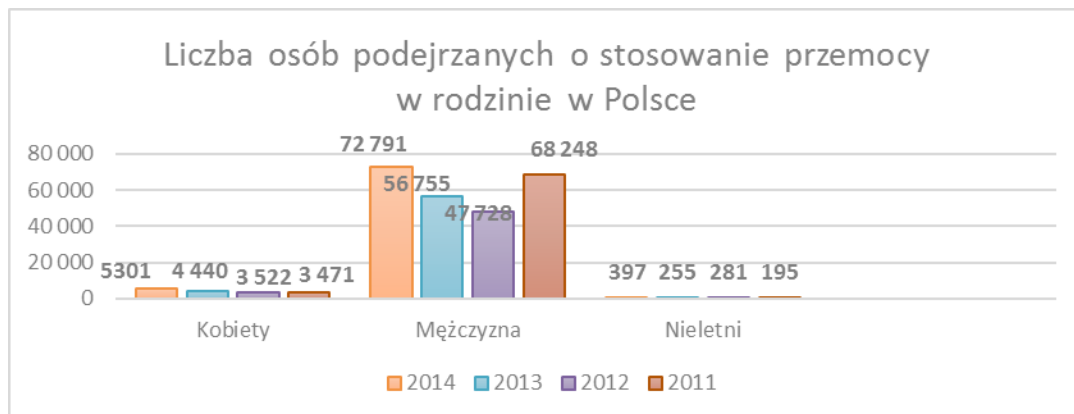
Wykres 1. Zestawienie osób doświadczających przemocy w rodzinie na podstawie wszczętej procedury Niebieskiej Karty w latach 2011-2014 na terenie kraju

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zamieszczonych na stronie internetowej
www.statystyka.policja.pl

Wykres 2. Zestawienie osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie na podstawie wszczętej procedury Niebieskiej Karty w latach 2011-2014 na terenie kraju

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zamieszczonych na stronie internetowej www.statystyka.policja.pl

Z zebranych danych wynika, że większość badanej populacji ma doświadczenia z przemocą w rodzinie, o ile nie osobiste, z własnego życia, to pośrednie, znając rodziny dotknięte problemem przemocy w rodzinie. Przemocy, niezależnie od jej formy, najczęściej towarzyszy alkohol (45% przypadków).

Wykres 3. Zestawienie podejrzanych osób o stosowanie przemocy w rodzinie będących pod wpływem alkoholu w latach 2011-2013 na terenie kraju

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zamieszczonych na stronie internetowej www.statystyka.policja.pl

W dalszej kolejności przemoc współwystępuje z brakiem pieniędzy (18%), problemami małżeńskimi (15%) i problemami w pracy (10%). Wskazania te można uznać za istotne w kontekście możliwości przeciwdziałania przemocy poprzez wczesną diagnostykę problemów rodziny i udzieleniu odpowiednio sprofilowanego wsparcia.

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
na lata 2016- 2020**

Większość badanych (około $\frac{3}{4}$) uznała, że pomoc dla ofiar przemocy nie jest wystarczająca. Może to oznaczać, że badani widzą dużą potrzebę zapewnienia pomocy ofiarom przemocy. Innym wytłumaczeniem może być brak wiedzy na temat możliwości pomocy. Ta hipoteza koresponduje z rezultatami otrzymanymi w drugiej części badania z 2014 roku : około $\frac{3}{4}$ uczestników sytuacji nie zwróciła się o pomoc do żadnej instytucji (czego powodem może być zarówno niewiedza jak i strach lub wstyd związanych z ujawnieniem sytuacji przemocy). W porównaniu z badaniem z 2007r. istotnie wzrósł jednak odsetek respondentów przekonanych, że ofiary przemocy mogą liczyć na pomoc. Pośredni i bezpośredni świadkowie przemocy częściej deklarowali wiedzę o przypadkach przemocy wobec kobiet niż wobec mężczyzn.

Istnieje tendencja wąskiego rozumienia pojęcia „przemocy”, głównie jako przemocy fizycznej (prawie 20% respondentów utożsamia przemoc tylko z widocznymi śladami na ciele ofiary). Po uświadomieniu istnienia różnych form przemocy, najczęściej wskazywaną formą była przemoc psychiczna .

Przemoc traktowana jest jako coś złego i spotyka się ze społecznym potępieniem . Nie nazwanie przemocą niektórych działań jest jednoznaczne z potępieniem ich i z potrzebą przeciwdziałania. Jednocześnie występuje tendencja do ograniczania definicyjnego słowa „przemoc.” Na przykład w kontekście przemocy wobec dzieci, mechanizm ten widać, gdy słowo przemoc zostaje zastąpione słowem „lanie”.

Z badania wynika także, że przejawy przemocy psychicznej i seksualnej nie były traktowane jako przemoc dopóki ich tak nie nazwano w badaniu bez tej wiedzy respondenci uznawali za przemoc tylko przemoc fizyczną.

Negatywnie odbierani są także sprawcy wszelkiego rodzaju przemocy. Badanie uwidocznilo wyraźną tendencję do przerzucania winy na ofiarę. Prawie 24% uważa, że do przemocy by nie dochodziło, gdyby nie prowokacja ze strony partnera, przekładając tym samym odpowiedzialność za jej stosowanie ze sprawcy na ofiarę. Jednocześnie, ponad 80% osób nie podziela opinii, że istnieją okoliczności, które mogą usprawiedliwić przemoc.

Większość osób badanych dostrzega problem przemocy wobec dzieci. Istnieje mniejsza tolerancja wobec przemocy psychicznej niż fizycznej (karanie dzieci laniem popiera 26 % badanych). Badanie pokazały całkowity brak tolerancji dla dwóch form przemocy wobec dzieci: zaniedbanie w formie pozbawienia ich posiłku oraz przemoc seksualna.

2. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE POWIATU PLESZEWSKIEGO

Diagnozę stworzono na podstawie danych z gminnych ośrodków pomocy społecznej powiatu pleszewskiego, Komendy Powiatowej Policji w Pleszewie, Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Pleszewie oraz Prokuratury Rejonowej w Pleszewie.

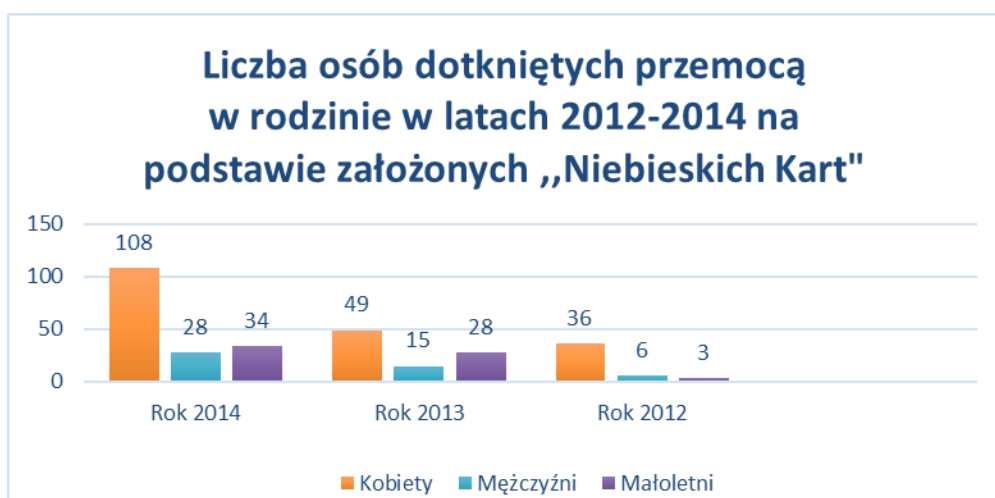
Na podstawie danych otrzymanych z Komendy Powiatowej Policji w Pleszewie ustalono, że w związku ze stosowaniem przemocy w rodzinie na terenie powiatu pleszewskiego przeprowadzono następującą liczbę interwencji, których powodem była przemoc w rodzinie.

Tabela nr 1. Liczba procedury „Niebieskie Karty” wszczęta przez KPP w latach 2012-2014

	2012 rok	2013 rok	2014 rok
Liczba założonych „Niebieskich Kart” przez KPP Pleszew	23	44	79
Liczba wypełnionych kolejnych „Niebieskich Kart” w trakcie trwającej procedury	2	2	32
RAZEM	25	46	111

Źródło: Dane przekazane przez KPP w Pleszewie

Wykres nr 4. Liczba osób dotkniętych przemocą na podstawie wszczętej procedury „Niebieskie Karty”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez KPP w Pleszewie

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
na lata 2016- 2020**

Należy zauważyć, że zachowanie się osoby stosującej przemoc w rodzinie może nie wyczerpywać znamion przestępstwa z art. 207 k.k., ale może wyczerpywać jednostkowo znamiona przestępstw określanych w innych artykułach kodeksu karnego. Poniższa tabela przedstawia katalog postępowań przygotowawczych związanych z przemocą domową w latach 2012 -2014 na terenie powiatu pleszewskiego.

Tabela nr 2. Liczba postępowań przygotowawczych dotyczących przemocy w rodzinie na terenie powiatu pleszewskiego

		2012 rok	2013 rok	2014 rok
Art. 156 kodeksu karnego Ciężki uszczerbek na zdrowiu	<i>Wszczęte</i>	1	4	1
	<i>Umorzone</i>	1	3	1
	<i>Sporządzono A.O.</i>	-	1	-
Art. 157 kodeksu karnego Średni i lekki uszczerbek na zdrowiu	<i>Wszczęte</i>	23	13	5
	<i>Umorzone</i>	6	6	2
	<i>Sporządzono A.O.</i>	17	7	3
Art. 190 kodeksu karnego Groźba karalna	<i>Wszczęte</i>	46	56	38
	<i>Umorzone</i>	22	24	17
	<i>Sporządzono A.O.</i>	24	32	21
Art. 191 kodeksu karnego Zmuszanie do określonego zachowania	<i>Wszczęte</i>	3	5	1
	<i>Umorzone</i>	-	3	1
	<i>Sporządzono A.O.</i>	3	2	-
Art. 197 kodeksu karnego Zgwałcenie i wymuszenie czynności seksualnej	<i>Wszczęte</i>	2	-	5
	<i>Umorzone</i>	-	-	2
	<i>Sporządzono A.O.</i>	2	-	3
Art. 200 kodeksu karnego Seksualne wykorzystanie małoletniego	<i>Wszczęte</i>	1	7	8
	<i>Umorzone</i>	-	1	3
	<i>Sporządzono A.O.</i>	1	6	5
Art. 207 kodeksu karnego Znęcanie się	<i>Wszczęte</i>	30	25	26
	<i>Umorzone</i>	5	10	7
	<i>Sporządzono A.O.</i>	25	15	19

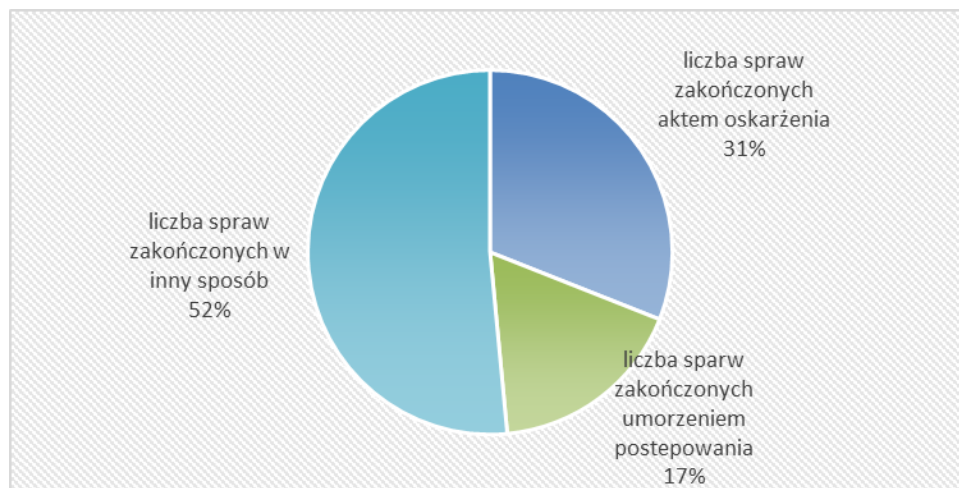
**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
na lata 2016- 2020**

Art. 208 kodeksu karnego Rozpijanie małoletniego	<i>Wszczęte</i>	1	-	-
	<i>Umorzone</i>	1	-	-
	<i>Sporządzono A.O.</i>	-	-	-
Art. 209 kodeksu karnego Uporczywe uchylanie się od alimentacji	<i>Wszczęte</i>	1	6	-
	<i>Umorzone</i>	1	4	-
	<i>Sporządzono A.O.</i>	-	2	-
Art. 217 kodeksu karnego Nietykalność cielesna	<i>Wszczęte</i>	1	1	1
	<i>Umorzone</i>	-	-	-
	<i>Sporządzono A.O.</i>	1	1	1

Źródło: Dane przekazane przez KPP w Pleszewie

W latach 2012 -2014 Prokuratura Rejonowa w Pleszewie odnotowała 166 spraw związanych ze znęcaniem się nad członkami rodziny, z czego 62 sprawy zakończyły się skierowaniem aktu oskarżenia wobec sprawcy przemocy, a 35 spraw zostało umorzonych. Pozostałe sprawy załatwione zostały w inny sposób.

Wykres nr 5. Liczba spraw związanych ze znęcaniem się nad rodziną w latach 2012-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przekazanych informacji przez Prokuraturę Rejonową w Pleszewie

Ponadto na podstawie danych ośrodków pomocy społecznej – ustalono, że liczba rodzin, których dotyczy problem przemocy w rodzinie, na terenie każdej gminy kształtuje się następująco:

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
na lata 2016- 2020**

Tabela nr 3. Liczba wdrożonych procedur „Niebieskiej Karty” w latach 2012-2014 na terenie powiatu pleszewskiego

Rok Gmina	Rok			Łącznie
	2012	2013	2014	
Pleszew	13	31	73	117
Dobrzyca	7	15	19	41
Czermin	2	1	3	6
Chocz	0	1	6	7
Gołuchów	6	8	9	23
Gizałki	1	1	2	4
Łączna ilość wdrożonych procedur NK	29	57	112	198

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przekazanych informacji przez gminne ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu pleszewskiego

Na podstawie przekazanych informacji liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie z podziałem na kobiety, mężczyzn i dzieci wygląda następująco:

Tabela 4. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie na terenie powiatu pleszewskiego

Rok Gmina	2012			2013			2014			łącznie
	Kobiety	Mężczyźni	Dzieci	Kobiety	Mężczyźni	Dzieci	Kobiety	Mężczyźni	Dzieci	
Dobrzyca	8	8	12	16	17	23	20	18	19	141
Gołuchów	10	3	7	10	6	9	12	5	8	70
Pleszew	13	0	0	31	0	0	73	8	0	125
Czermin	2	0	2	1	0	0	3	0	0	8
Gizałki	2	1	0	1	0	0	2	0	0	6
Chocz	0	0	0	2	2	3	6	8	8	29
Łącznie	35	12	21	61	25	35	116	39	35	379

Źródło: Dane przekazane przez gminne ośrodki pomocy społecznej na terenie powiatu pleszewskiego

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
na lata 2016- 2020**

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Pleszewie działający przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie jest placówką wsparcia dla mieszkańców Powiatu Pleszewskiego. Interwencja kryzysowa prowadzona przez pracowników Ośrodka polega na podejmowaniu interdyscyplinarnych działań wobec rodzin i osób, które znalazły się w sytuacji kryzysowej w tym doświadczają przemocy w rodzinie. W latach 2012 -2014 Ośrodek podjął następujące działania:

Tabela nr 5. Działania podjęte przez OIK w Pleszewie wobec rodzin dotkniętych przemocą

FORMA PODJĘTYCH DZIAŁAŃ		2012rok	2013rok	2014rok
<i>Pomoc</i>	<i>Ilość osób</i>	102	106	155
<i>interwenta</i>	<i>Ilość porad</i>	141	183	234
<i>Liczba osób skierowanych do specjalistycznych ośrodków wsparcia lub całodobowych ośrodków interwencyjnych</i>		3	0	0
<i>Liczba porad telefonicznych</i>		256	174	181
<i>Liczba godzin dyżurów psychologa</i>		96	96	96
<i>Liczba godzin dyżurów prawnika</i>		48	48	48
<i>Liczba sprawców przemocy objętych programem korekcyjno-edukacyjnym</i>		6	6	6
<i>Liczba spotkań Powiatowego Zespołu Konsultacyjnego</i>		2	1	1
<i>Liczba uruchomionych Niebieskich Kart</i>		0	0	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie rocznych sprawozdań z realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie powiatu pleszewskiego w latach 2011-2015

Przedstawione dane dotyczące występowania zjawiska przemocy w rodzinie, jak i niektórych działań podejmowanych w celu jej ograniczenia, nie odzwierciedlają w pełni rzeczywistej skali tego problemu. Stosowanie przemocy bardzo często identyfikuje się z mitem, że „przemoc w związkach to sprawa prywatna”. Faktem jest jednak, że przemoc to nie osobisty problem, tylko przestępstwo ścigane z urzędu. Nie zatrzymywana jest realnym zagrożeniem dla zdrowia i życia. Powoduje poważne urazy psychiczne. Gdy zabraknie skutecznej interwencji, prowadzi do eskalacji przemocy i nierzadko do zabójstw. Powyższa diagnoza pozwala na podejmowanie nowych przedsięwzięć i opracowanie nowatorskich rozwiązań tego problemu. Powiat pleszewski wykazuje wysoki stopień znajomości problemu rodzin dotkniętych jakąkolwiek formą przemocy w rodzinie.

IV. ZAŁOŻENIA PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy Powiatu Pleszewskiego na lata 2016-2020 ma charakter interdyscyplinarny i zakłada, że będzie realizowany przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Założenia Programu są spójne z założeniami Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i jednocześnie skorelowane z lokalnymi potrzebami i dotychczasowymi działaniami.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy oparty jest na zasadach:

- wzajemnej współpracy i współdziałania organów administracji publicznej oraz organizacji pozarządowych powołanych do realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy;
- zmiany pojmowania przez społeczeństwo zjawiska przemocy w rodzinie;
- promowania wartości rodzinnych, w tym poszanowania prawa dzieci i młodzieży do życia w bezpiecznym środowisku wolnym od przemocy;
- szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich praw do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielanie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania;
- edukacji mieszkańców Powiatu Pleszewskiego na temat zjawiska przemocy w rodzinie;
- promowania alternatywnych sposobów rozwiązywania konfliktów rodzinnych.

V. ADRESACI PROGRAMU

Działania skierowane są do ogółu społeczeństwa, do osób uwikłanych w przemoc, a także do osób profesjonalnie zajmujących się udzielaniem pomocy ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy adresowany jest do:

- ofiar przemocy w rodzinie, w szczególności do dzieci, współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych,
- sprawców przemocy w rodzinie,
- świadków przemocy w rodzinie,
- osób ,instytucji, podmiotów zajmujących się profesjonalnie udzielaniem wsparcia społecznego,
- społeczności lokalnej

VI. CELE PROGRAMU

Program ma na celu dążyć do rozwoju profesjonalnego i interdyscyplinarnego systemu skutecznie przeciwdziałającego przemocy w rodzinie opartego o wyspecjalizowane profesjonalne zasoby ludzkie i instytucjonalne .

Cel strategiczny

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie powiatu pleszewskiego poprzez stworzenie jednolitego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Cel operacyjny

Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Zadania	Realizatorzy i Partnerzy	Wskaźniki ewaluacji	Przewidywane efekty
1.1 Poszerzanie wiedzy ogółu społeczeństwa lokalnego w tym zainteresowanych służb na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez działania informacyjno-edukacyjne (ulotki, plakaty, informatory, artykuły w prasie lokalnej, pogadanki w szkołach, organizowanie konferencji, prelekcji, debat oraz organizowanie kampanii społecznych)	PCPR w Pleszewie, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Pleszewie, Sąd Rejonowy w Pleszewie, Prokuratura Rejonowa w Pleszewie, Komenda Powiatowa Policji w Pleszewie, organizacje pozarządowe; ośrodki pomocy społecznej; placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, lokalne media	-liczba podjętych inicjatyw -liczba osób, którym udzielono informacji dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie -liczba umieszczonych artykułów w prasie lokalnej	-zwiększenie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie -podwyższenie świadomości społecznej na temat możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
na lata 2016- 2020

1.2 Organizowanie zajęć socjo-terapeutycznych dla dzieci i młodzieży różnych form spędzania wolnego czasu bez przemocy	PCPR w Pleszewie, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Pleszewie , organizacje pozarządowe w tym Stowarzyszenie Centrum Rozwoju, placówki oświatowe	-liczba osób uczestniczących w treningach/warsztatach -liczba przeprowadzonych zajęć	-przedstawianie dzieciom i młodzieży alternatywnych zajęć, form spędzania czasu wolnego bez przemocy i agresji
1.3 Organizowanie warsztatów wzmacniających i rozwijających kompetencje rodzicielskie	PCPR w Pleszewie, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Pleszewie , organizacje pozarządowe w tym Stowarzyszenie Centrum Rozwoju, placówki oświatowe	-liczba przeprowadzonych warsztatów/treningów	-rozwijanie umiejętności rodzicielskich wolnych od zachowań agresywnych i przemocowych
<i>Cel operacyjny</i>			
<i>Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie</i>			
2.1 Przerwanie przemocy i ochrona przed dalszym krzywdzeniem	PCPR w Pleszewie, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Pleszewie, gminne ośrodki pomocy społecznej, Komenda Powiatowa Policji w Pleszewie, Gminne Komisje ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespoły	-liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty -liczba wspólnych interwencji służb -liczba rodzin w których doszło do izolacji sprawcy od ofiary	-zmniejszenie liczby rodzin doświadczających przemocy w rodzinie -zwiększenie współpracy służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
na lata 2016- 2020

	Interdyscyplinarne, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, organizacje pozarządowe , Sąd Rejonowy w Pleszewie, Prokuratura Rejonowa w Pleszewie, Poradnia Pedagogiczno-Psychologiczna w Pleszewie		
2.2 Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc całodobowych w specjalistycznych ośrodkach wsparcia oraz w całodobowych ośrodkach interwencji kryzysowej	PCPR w Pleszewie, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Pleszewie, gminne ośrodki pomocy społecznej, Komenda Powiatowa Policji w Pleszewie, Gminne Komisje ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespoły Interdyscyplinarne w gminach powiatu pleszewskiego, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, organizacje pozarządowe w tym Stowarzyszenie Centrum Rozwoju, Sąd Rejonowy w Pleszewie, Prokuratura	- liczba osób dotkniętych przemocą ,które zostały umieszczone w specjalistycznych ośrodkach wsparcia oraz w całodobowych ośrodkach interwencji kryzysowej	-zwiększenie poczucia bezpieczeństwa -oddziaływanie terapeutyczne na osobę doświadczającą przemocy w rodzinie

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
na lata 2016- 2020

	Rejonowa w Pleszewie, Poradnia Pedagogiczno-Psychologiczna w Pleszewie		
2.3 Upowszechnianie informacji i edukacji w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	PCPR w Pleszewie, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Pleszewie, gminne ośrodki pomocy społecznej, Komenda Powiatowa Policji w Pleszewie, Gminne Komisje ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespoły Interdyscyplinarne, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, organizacje pozarządowe w tym Stowarzyszenie Centrum Rozwoju, Sąd Rejonowy w Pleszewie, Prokuratura Rejonowa w Pleszewie, Poradnia Pedagogiczno-Psychologiczna w Pleszewie	-liczba wydanych ulotek -liczba umieszczonych informacji w prasie lokalnej	-podwyższanie świadomości osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz świadków przemocy o formach pomocy i wsparcia
2.4 Udzielanie wsparcia i pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w formie poradnictwa medycznego,	PCPR w Pleszewie, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Pleszewie,	-ilość dyżurów prowadzonych przez specjalistów(psycholog, prawnik itp.) -liczba osób objętych	- wzrost wiedzy na temat sposobów radzenia sobie z przemocą w rodzinie - zwiększenie

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
na lata 2016- 2020

psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego	gminne ośrodki pomocy społecznej, Komenda Powiatowa Policji w Pleszewie, Gminne Komisje ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespoły Interdyscyplinarne, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, organizacje pozarządowe w tym Stowarzyszenie Centrum Rozwoju, Sąd Rejonowy w Pleszewie, Prokuratura Rejonowa w Pleszewie, Poradnia Pedagogiczno-Psychologiczna w Pleszewie	pomocą w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego	skuteczności w radzeniu sobie z przemocą w rodzinie
2.5 Prowadzenie całodobowego telefonu interwencyjnego	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Pleszewie	-czas dostępności telefonu	-ciągły kontakt z osobami wyspecjalizowanymi w pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie
2.6 Wzmacnianie ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie w toku postępowania karnego	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie, Ośrodek	-liczba przyjaznych pokoi	-możliwość przesłuchań dzieci w dostosowanym miejscu

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
na lata 2016- 2020

poprzez przesłuchiwanie dzieci w przyjaznych pokojach oraz tworzenie odpowiednich warunków do przesłuchań dorosłych osób dotkniętych przemocą w rodzinie	Interwencji Kryzysowej w Pleszewie, Sąd Rejonowy w Pleszewie		- budowa przyjaznej atmosfery w celu ochrony przed powtórными przeżyciami traumatycznymi
2.7 Zapewnienie dzieciom zagrożonym przemocą w rodzinie miejsc w zawodowych rodzinach zastępczych w szczególności w pogotowiach rodzinnych	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie	- liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie	- zapewnienie spokoju i bezpieczeństwa dziecku
2.8 Opracowanie i realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Pleszewie	-liczba grup wsparcia	-oddziaływanie terapeutyczne na osobę doświadczającą przemocy w rodzinie
<i>Cel operacyjny</i>			
<i>Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie</i>			

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
na lata 2016- 2020

3.1 Przesyłanie aktualnych informacji o prowadzonych programach korekcyjno-edukacyjnych do Sądu Rejonowego w Pleszewie, Prokuratury Rejonowej w Pleszewie i Komendanta KPP w Pleszewie	PCPR w Pleszewie, OIK w Pleszewie	-przekazanie aktualnej oferty oddziaływań dla sprawców przemocy w rodzinie	-możliwość skierowania osób stosujących przemoc na program korekcyjno-edukacyjny
3.2 Prowadzenie programu korekcyjno-edukacyjnego	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie , Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Pleszewie	- liczba przeprowadzonych programów -liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno - edukacyjnych -liczba sprawców którzy ukończyli program	-korekta dotychczasowych zachowań przemocowych wobec członków rodziny -wzrost świadomości stosowanych zachowań przemocowych oraz zwiększenie poczucia odpowiedzialności za własne czyny osób stosujących przemoc w rodzinie -zwiększenie bezpieczeństwa ofiar przemocy domowej -mniejsza liczba sprawców przemocy w rodzinie
3.3 Badanie skuteczności programu korekcyjno-edukacyjnego poprzez monitorowanie ich	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie , Ośrodek	-liczba sprawców monitorowanych po zakończeniu programu - czas przez jaki był prowadzony	-utrwalenie konstruktywnych zachowań sprawców przemocy

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
na lata 2016- 2020

zachowań przez okres 3 lat po zakończeniu programu	Interwencji Kryzysowej w Pleszewie	monitoring -liczba grup dla sprawców przemocy -liczba zrealizowanych programów korekcyjno - edukacyjnych	-spadek liczby rodzin dotkniętych przemocą, w których interwencje policji i innych służb podejmowane są wielokrotnie
Cel operacyjny			
<i>Podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie</i>			
4.1 Wsparcie dla osób pracujących bezpośrednio z rodzinami dotkniętymi przemocą w formie superwizji, coachingu czy grup wsparcia	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie , Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Pleszewie, organizacje pozarządowe w tym Stowarzyszenie Centrum Rozwoju	-liczba osób poddanych różnym formom wsparcia	-wzrost kompetencji specjalistów pracujących z osobami uwikłanymi w przemoc w rodzinie -zmniejszenie zagrożenia wypaleniem zawodowym
4.2 Organizowanie szkoleń i warsztatów z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla osób pracujących z tą problematyką	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie , Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Pleszewie, organizacje pozarządowe w tym Stowarzyszenie Centrum Rozwoju	-liczba osób uczestniczących w szkoleniach -ilość przeprowadzonych szkoleń , warsztatów	-podwyższanie wiedzy i świadomości pracowników w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie
4.3 Udział kadry pomocy społecznej w szkoleniach podnoszących kwalifikacje i wiedzę w zakresie	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	-liczba pracowników uczestnicząca w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	-podwyższanie wiedzy i świadomości pracowników w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
na lata 2016- 2020**

przeciwdziałania przemocy w rodzinie			
4.4 Spotkania Powiatowego Zespołu Konsultacyjnego	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie , Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Pleszewie	-ilość osób uczestnicząca w spotkaniach -ilość przeprowadzonych spotkań	-wymiana doświadczeń między przewodniczącymi gminnych zespołów interdyscyplinarnych i specjalistami

VII. ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU

Realizacja działań Programu finansowana będzie ze:

- a) środków własnych Powiatu Pleszewskiego,
- b) środków samorządów gmin,
- c) z dotacji celowych budżetu państwa
- d) środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł, w szczególności programów unijnych, konkursów grantowych itp.

VIII. MONITOROWANIE I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Monitorowanie przebiegu realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Dyrektor PCPR w ramach corocznie przedstawianego Radzie Powiatu Pleszewskiego sprawozdania z działalności jednostki przedłoży również informacje z realizacji Programu.

IX. PODSUMOWANIE

Przemoc w rodzinie dotyczy znaczącej części populacji. Z uwagi na tendencję wzrostową zjawiska oraz jego negatywne konsekwencje zarówno dla samej jednostki, jak i społeczeństwa, należy stale poszukiwać odpowiednich sposobów skutecznej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie i pracy ze sprawcą.

W poszukiwanie skutecznych form przeciwdziałania przemocy w rodzinie i pomagania ofiarom angażuje się coraz więcej profesjonalistów i wolontariuszy, organizacji pozarządowych i specjalistycznych instytucji. Nie jest to łatwe zadanie między innymi dlatego, że rodzina powinna być skutecznie chroniona przed ingerencjami zewnętrznymi. Jednak w sytuacji, kiedy członkowie rodziny nie są w stanie sami poradzić sobie z występującym problemem, należy zaoferować im złożony system wsparcia i pomocy.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej nadaje wszystkim obywatelom szereg wolności, praw i obowiązków. Zgodnie z art. 40 Konstytucji *nikt nie może być poddany torturom ani okrutnemu, nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu i karaniu. Zakazuje się stosowania kar cielesnych*. Zgodnie z art. 41 *każdemu zapewnia się nietykalność osobistą i wolność osobistą. Pozbawienie lub ograniczenie wolności może nastąpić tylko na zasadach i w trybie określonych w ustawie*. Zgodnie z art. 71 ust. 1 *państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych*. Zgodnie z art. 72 ust. 1 *Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka. Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją*. Uwzględniając powyższe, należy dołożyć szczególnych starań, by osoba, której wolności i prawa są ograniczone, miała możliwość uzyskania specjalistycznej pomocy, której celem będzie rozwiązanie trudnej sytuacji życiowej.

Zajmowanie się przemocą domową wymaga zrozumienia złożoności zjawisk życia rodzinnego, jak i szczególnej troski oraz uważności w trakcie interwencji. Ponadto by skutecznie i szybko zapewnić pomoc ofiarom przemocy w rodzinie należy wypracować wysoką jakość współpracy między instytucjami i organizacjami pozarządowymi. Taka zdolność do stworzenia lokalnej koalicji jest pierwszym krokiem w drodze ku profesjonalnemu przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i ochronie ofiar.

X. WYKAZ INSTYTUCJI UDZIELAJACYCH POMOCY OFIAROM PRZEMOCY W RODZINIE NA

TERENIE POWIATU PLESZEWSKIEGO

- 1. Komenda Powiatowa Policji w Pleszewie**
ul. Kochanowskiego 6,
63-300 Pleszew
tel. (062) 7429-200 (centrala)

- 2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie**
ul. Kazimierza Wielkiego 7a, 63-300 Pleszew, tel./fax .(062) 7420-161

- 3. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Pleszewie**
Ul. Osiedlowa 1, 63- 300 Pleszew tel. (062) 7421-184 kom. całodobowy 668-473-977

- 4. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pleszewie**
ul. Targowa 1, 63- 300 Pleszew tel. (062) 742 19 82, (062) 742 83 64,
fax.(062) 742 27 38 , e-mail : mops.pleszew@post.pl

- 5. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzycu**
ul. Rynek 14, 63-330 Dobrzyca, tel. (062) 7413 829, fax. (062) 7413 013,
e-mail: gopsdobrzyca@post.pl

- 6. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chocz**
ul. Żeromskiego 2, 63-313 Chocz, tel. (062) 7415 656, fax (062) 7415 685,
e-mail: gopschocz@post.pl

- 7. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołuchowie**
ul. Lipowa 1,63-322 Gołuchów, tel. (062) 7615-084 wew. 41 e-mail: gops@goluchow.pl

- 8. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gizałkach**
ul. Kaliska 23,63-308 Gizałki, tel./fax. (062) 7411-472, e-mail:gopsgizalki@post.pl

- 9. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerminie**
63-304 Czermin 47, tel. (062) 74 16 031 wewn. 32, fax (062) 74 17 324,
e-mail: gopsczermin@post.pl

- 10. Prokuratura Rejonowa w Pleszewie**

Ul. Plac Kościelny 1, 63-300 Pleszew tel. (062) 508-14-77, 508-14-55
Fax: 508-14-88

11 .Poradnia Pedagogiczno – Psychologiczna w Pleszewie

ul. Słowackiego 14,(biurowiec SPOMASZ-u), 63-300 Pleszew
tel./fax 62 7421-655, tel. 62 7427-965 – Dyrektor
e-mail: poradniapp-pleszew@plenet.pl

12. Zespół Szkół Usługowo-Gospodarczych w Pleszewie

ul. Poznańska 36, 63-300 Pleszew
tel. (0-62) 508-11-55
tel. kom 728 912 215
fax. (0-62) 508-11-5

**13. Zespół Szkół Przyrodniczo-Politechnicznych
Centrum Kształcenia Ustawicznego w Marszewie**

Marszew 22
63-300 Pleszew
Tel.(62)7421- 361
e-mail: szkola@marszew.pl

14. Zespół Szkół Technicznych

ul . Zielona 3, 63-300 Pleszew
Tel. (062) 7421-165
e-mail: sekretariat@zsz-pleszew.pl

15. I Liceum i Gimnazjum Dwujęzyczne im. St. Staszica w Pleszewie

ul. Poznańska 38, 63-300 Pleszew, woj. wielkopolskie
tel., fax: (062) 508 00 44
e-mail: lopleszew@lopleszew.pl

16. Pleszewskie Centrum Medyczne

ul. Poznańska 125A
63-300 Pleszew
Tel. 62 74 20 800
e-mail: zozpleszew@send.pl